Ocak-Şubat 1969
Sayı 67–68

YURDUN SESİ

Bu sayıda:

Aylık dergi

POLİTİKA

EKONOMİ

KÜLTÜR

BU SAYFA SİZİN

Ne hikmetse:

Gözümüz aydın! Bundan sonra, karısını önceden gönderen işçi, uzun-ezgi sıra beklemeden Almanyaya gidebilecekmiş.

Külâhımı önüme koydum, düşünüyorum: İşçi önce kendisi gidip de, daha sonra karısını ve çocuklarını da almak istedi mi, bürokrasinin, güçlüklerin türlü çeşidi ile karşılaşır. Bekle babam bekle... Amma Almanyaya gitme kuyruğuna girmiş yüz binden fazla işçiyi yıllarca bekletmemek için güya, yeni bir karar almışlar: Bundan böyle, istiyen önce karısını yollıyacakmış! Kadın da orada işe başladıktan sonra, işçi kocasını ismen istiyerek en geç birbuçuk ay içinde yanına aldırabilecekmiş. Hem de, Nürnberg'de bu kararın alındığı toplantıya katılan İstanbuldaki Alman İrtibat Bürosu Müdürü Herr Henke'nin açıkladığına göre, Batı Almanyanın daha çok kadın işçiye ihtiyacı varmış!

Ne olursa olsun, bu karar ve bu uygulama benim hoşuma gitmedi. Almanyadaki bacılarımız hiç gücenmesinler. Belki biraz «geri kafalıca» düşünüyorum. Ama, ne derseniz deyin, bizde kadın önden gitmez. Ve kocanın olmadığı yerde kadının işi yoktur. Hani ya, Alman İrtibat Bürosu Müdürü Herr Henke'nin sekreterinin de bir Türk bayanı olduğuna bakıyorum da, adamlar bizim kadın işgücümüze fazla dadandılar gibime geliyor.

Zekâi Arık, Yalova — *İstanbul*

*

Go Home!

Sayın hocamız Kemal Kurdaş, biz öğrenciler size müteşekkiriz. Amerikan Büyükelçisini kasıtlı olarak dâvet ettiğiniz hakkındaki iddialara bizler asla iştirak etmek istemiyoruz... Size teşekkür ediyoruz, çünkü hak ve adalet fikrine dayandığı için meşru olan ve belki yarın kanuni de olacak bir direnişin suyüzüne çıkmasına yardımcı oldunuz. Konseyinizce alınan kararın yolsuzluğunu ispat edebilen ve dolayısiyle sizlerin bilmediğini bilebilen öğrenciler yetiştirdiğiniz için bu mûcizevi hareketlerinize de hayran olduk. Ve nihayet, kişiliği kamuoyu tarafından gayet iyi bilinip hareketleri takip edilen Elçi Komer'in söylediği gibi, «Hükümetinin yaptığı yardımlardan geniş ölçüde yararlanan bir okulun tecavüze varan tepkisinin teessüfe şayan» olduğunu duyabilmenin eşsiz mutluluğunu tattırdınız biz öğrencilere. Demek, yüzyılımızın en büyük emperyalistinin mali desteği ile kurulmuş bir okulun öğrencileri dahi, onların o belli emellerine âlet olmamaktadır. Demek, Büyükelçi Komer ve temsil ettiği zihniyet, o okulda mali destekle Amerikanofiller yetiştirebileceklerini ummuşlardı. Bu iyi dosta(!) bizim söyliyecek tek şeyimiz olacaktır: Go Home!

Emin Gençten — İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

*

20 bin lira başlık:

Biz en küçüğü 17 yaşını bitirmiş dört kardeşiz. Birimiz evlendi, gırtlağa kadar borca girdik. Bizim taraflarda kız alırken başlık parası vermek lâzım. İşte devr-i Süleyman'da bu başlık ücretlerine de her gün zam biniyor da biniyor. Şimdi de bir kız için 20 bin lira istiyorlar. Biz üç kardeş evlenmek istesek, 60 bin lira lâzım. Bu sadece başlık ücreti. Düğün masraflarını, ev kurma derdini de düşünün, etti mi 100 bin. Bizim etimiz budumuz ne ki? Bu, Anadolu'nun ezeli bir derdidir. Nasıl başa çıkılır, nasıl menedilir, kim ilgilenir, bilmek istiyoruz. Ve soruyoruz: Ne yapalım yani, biz de Almanyaya tek gidip çift mi dönelim?

S. Alıcı, Kırıkhan — *Hatay*

*

DURUM

Halkımız 1969 yılına, Amerikan köleliğine karşı, bu köleliği savunan AP hükümetine karşı çetin savaşlarla girdi. Bu yıl, ulusal bağımsızlık, ulusal kurtuluş, demokrasi, barış uğrunda savaşların geniş yığınları kucaklıyarak gelişeceğini olaylar gün gibi ortaya koymaktadır. Bu savaş yeni bir aşamaya ayak basmaktadır. «Sessiz gösteri yürüyüşleri», artık «çevik» polis ve jandarma birliklerinin, faşist komandoların kurşun sesleriyle, kara gericilerin sokaklarda kelle istiyen yamyam çığlıklariyle sert sokak ve meydan savaşlarına dökülmüştür. Bu savaşta işçi ve öğrenci şehitlerin, yaralıların sayısı biteviye artmaktadır.

Şubat olayları, İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Trabzon, Ereğli gibi işçi yataklarında, irili ufaklı kasabalarda ve köylerde geçen kanlı olaylar başka bir gerçeği suyüzüne çıkarmıştır: Amerikan köleliğine, Nato'ya, ikili anlaşmalara, VI. Filoya, işbirlikçi AP hükümetine, faşist komandolara karşı direnen güçler, savaşlar sertleştikçe, bu savaş içinde elele omuz omuza vermeye başlamışlardır. VI. Filoya karşı yapılan gösterilerde, ilerici güçlerin eylem birliği, bilinçli dayanışması bu savaşlara yepyeni bir yön vermektedir. İşçi sınıfı, omuzlarına düşen tarihsel rolünü, devrimci görevini bu ulusal bağımsızlık, demokrasi ve kurtuluş savaşında ön sıralarda, örgütlü, bilinçli dövüşerek yerine getirmektedir. İşçi sınıfı, işbirlikçi hükümetin hiyanet politikasına karşı, yabancı köleliğine karşı, Anadolu topraklarındaki Amerikan atom harmanlarına karşı, ölüm ve saldırı üslerine karşı, azılı gericiliğe karşı direnen 32 milyon halkın kutsal dâvasına sahip çıkmaktadır.

178 işçi sendikası, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, 30'dan fazla öğrenci gençlik birlikleri, dernekleri, federasyonları bu savaşta elele verdiler. Nato'ya, ikili anlaşmalara, VI. Filoya karşı bir ortak savaş çağrısı imzaladılar. Çağrıları açıktır: «Kahrolsun emperyalizm!», «Amerikalı defol!», «Tam bağımsız Türkiye!», «Milli bağımsızlık ve demokratik Türkiye için sonuna kadar savaş!» «Bin Vedat Demircioğlu kurban versek de bu savaştan dönmiyeceğiz!»

İşçiler ve yurtsever gençler sözlerinde durdular. Bu çağrılarının altındaki imzalarını kanlariyle mühürlediler. 19 yaşındaki işçi Duran Erdoğan'ın taptaze kanı İstanbulun kaldırım taşlarına, tıpkı Turan Emeksizin, Vedat Demircioğlunun kanları gibi «şıp şıp damladı.» Yüzlerce yaralı! Yüzlerce tutuklu. Karakollarda işkencelerin türlüsü. Amerikancı gericilerde, faşist diktatora yolunu tutan işbirlikçi hükümette hunhar bir kuduzluk...

Savaşın bugünkü aşamasında en önemli nitelikleri belirtmek yerinde olur:

1. Memlekette Amerikan düşmanlığı geniş yığınları, toplumun değişik bölümlerini kucaklamaktadır. Kentlerin meydanlarında, sokaklarında, rıhtım boylarında, polislerle, faşist komandolarla dövüşen işçilerin, gençlerin, memurların, halkın arasında

---

Emperyalizme karşı Mustafa Kemal yürüyüşü!

Amerikalıya karşı AP üyeleri de vardır. Böylece, Amerikan düşmanlığının, emperyalizme karşı direnişin «küçük bir azınlığın», birkaç «kendini bilmez gencin», birkaç «baldırıçıplak işçinin» gelişigüzel bir hareketi olduğu yolunda, geri çevrelerin, Amerikancı hükümetin ve basının bütün gevezelikleri çürütülmüştür. Ulusal bağımsızlık, demokrasi hareketi, geniş yığınların günlük savaş eylemleri olarak kendisini bütün boyutlariyle ortaya koymuştur.

2. AP hükümetinin Amerikan uydusu bir işbirlikçi hükümet olduğu kesinlikle ortaya çıkmıştır. Gençlerin, işçilerin, halkın üzerine, bindirilmiş polis ve jandarma birliklerini, besleme komandolarını süren ve böylece Amerikan korsanlarını savunan bu hükümetin hiçbir ulusal niteliği olmadığını bütün millet gözleriyle görmüştür. Amerikan emperyalizmini savunmak için Türkü kurşunlatan bu hükümet, zorbalıkla, faşist yöntemlerle, Anayasa dışı eylemlerle ve Amerikan uçak gemilerine dayanarak ayakta durmaya çalışıyor.

3. İşbirlikçi AP hükümeti, ordu birliklerini bu defa da halkın karşısına çıkarmak istemiştir. Bu onun zayıflığını, artık şimdiye kadarki baskı yöntemleriyle ayakta duramıyacağını kestirdiğini gösterir. Bu hükümet, ötedenberi, ordu içinde Amerikancılığa ve işbirlikçiliğe kapılanmış, 27 Mayışçı niteliğini yitirmiş bazı generallerin yardımiyle, üniformalı halk çocukları olan askerlerimizi ve subaylarımızı, üniformasız yurtsever güçlerle, işçi ve gençlik kolları ile meydanlarda çatıştırmak, böylelikle hem yurtsever ilerici güçleri, hem de orduyu parçalamak, aralarına kama sokmak istemektedir. Ama bu defa da askeri birliklerin «polis-jandarma yedeği» durumuna düşmekten kaçınması, hattâ «Kanlı Pazar»ın daha kanlı olmasını, saldıran gerici güçlere karşı süngü takarak önlemesi, bu ordunun içinde, milli bağımsızlık ve onurumuzu çiğniyenlerin sembolü Amerikan VI. Filosuna değil, milli bağımsızlığa ve onura bekçilik etme, bunları yiğitçe savunan yurtsever güçlere kanat germe bilincine erenlerin çoğunlukta olduğunu göstermiştir. Yani AP iktidarı hain hedefine yine ulaşamamıştır. Ve bu, emperyalistlerin ve işbirlikçi iktidarın bu seferki büyük fiyaskolarından biridir.

4. Amerikancı ve işbirlikçi hükümet, memlekette ekonomik, politik, sosyal bunalımın içinden, Nato'culuk politikasiyle memleketi sürüklediği kısır döngünün içinden faşist biçimi bir diktatorayla çıkmak çabası gösteriyor. Artık işçilerin, yurtsever gençlerin, ilerici güçlerin üzerine, Hitlercilerin SA birliklerine, Musolini'nin «kara gömleklileri»ne benzer komandoları sürüyor. Bu komandolar, bunların Türkeş gibi, Darendelioğlu gibi elebaşıları, «Komünizmle Mücadele Dernekleri», hükümetin bütçeden, örtülü ödeneklerden harcadığı paralarla, Vehbi Koçların, Eczacıbaşıların, Fordların, Rokfellerin yardım fonlarıyla beslenmektedir. Bunlar, doğrudan doğruya CIA'in, Türkiyedeki Amerikan misyonlarının, Ankaradaki elçiliğin direktifiyle yönetilmektedir. Bu faşist birlikleri, Amerikalılar ve işbirlikçi hükümet silâhlandırmaktadır. Halk kırma uzmanı Kommer bunun için Türkiyeye elçi olarak gönderilmiştir.

Emperyalizme ve sömürüye karşı işçi yürüyüşü!

---

5. Hükümetin Nato'culuk politikası, harp hazırlıkları, onun faşist biçimi diktatora kurmak çabalarıyla atbaşı gidiyor. Bu faşist çabalar, yalnız işçi sınıfına, onun öncü örgütlerine, militanlarına değil, bütün ilerici güçlere karşı CHP'ye, «ortanın solu»na, bütün karşıt partilere ve AP içinde tuzağa düşürülmüş olan işçilere, esnaflara, köylülere karşı yöneltilmiştir. Bütün millet düşmanı çehresini ortaya koyan AP elebaşıları, Amerikancı hükümet, artık kendi saflarında aldatmacalarla tuttuğu yığınları da zaptedemez duruma düşmüş, itibar aşınmasına uğramıştır.

6. AP ve işbirlikçi hükümet, Amerikan emperyalistlerinin, Batı Alman harpçilerinin saldırganlık plânlarını, bunların yayılma stratejilerini her alanda savunmaktadır. Topaloğlu-Tural takımı, Nato toplantılarında, bu saldırganlık blokunun başını çeken Amerikan ve Batı Alman militaristlerinin plânlarını açıkça desteklemektedirler. Türkiyeyi, 32 milyon halkımızı bir atom cehennemine doğru sürüklemektedirler. Akdenizde Nato'nun kurduğu özel vurucu deniz birliklerine Türkiyenin de katılmasını benimsiyen hükümet, Akdenizde Orta-Doğu halklarına ve sosyalist ülkelere karşı VI. Filosu ile jandarma kesilen emperyalistlere maşalık ediyor. Çek-Batı Alman sınırlarında yapılan harp kışkırtmacılığı manevralarına katılan Alman-Amerikan hava birliklerinin, «Fantomalar»ın Adanada ve tam VI. Filonun İstanbul ve İzmir limanlarına demirledikleri günlerde savaş manevraları yapmaları hiç de rasgele değildir.

7. CIA şeflerinden, Viyetnam halkının cellâdı, Honçe (insan kasabı) Kommer'in Ankaraya Büyükelçi olması da rasgele değildir. Viyetnamda yenilgiye uğrıyan Amerikan emperyalizmi, militaristleri, dünyanın başka kesimlerinde, kendilerine en bağlı olan hükümetlerin eliyle, yeni yeni harp ocakları tutuşturmak, yeni yeni çıbanbaşları koparmak, bunları kendi global stratejilerine göre ayarlamak taktiğini kullanıyorlar. Kommer, bu harp provokatörü Ankaraya geldikten sonra, işbirlikçi hükümetin dizginlerini Vaşington daha da toparladı. Kommer, Çankayayı, Genelkurmaylığı, Bakanlar Kurulunu dize getirecek her aracı kullanıyor. Bir gün, kendisini «sert komutan» sayan Turalı yanına alıp ordu kurmaylıklarını, karargâhlarını geziyor. Başka bir gün, istenmediğini bile bile kalkıp Üniversitelere gidiyor. Ordu karargâhlarında konferans vermeye kalkıyor. Ve aynı günlerde Amerikan harp gemileri, doğrudan doğruya kışkırtıcılık için, Boğazlardan geçiyor, Karadenize çıkıyorlar.

Amerikan emperyalistleri ve işbirlikçi hükümet, bütün bu kışkırtmalarla, bu savaş manevralarıyla, VI. Filonun gövde gösterileriyle, hükümetin kanlı baskılarıyla, Türkiyede ulusal bağımsızlık direnişini, Yakın-Doğuda ulusal kurtuluş hareketlerini yıldırmak, önlemek politikasını uyguluyorlar. Savaşların böylesine keskin olması, böylesine kanlı biçimler alması buradan geliyor.

VI. Filo gitti. Ama savaş bitmedi. Halkımız şehitlerini kaldırıyor. Yaralılarının yaralarını sarıyor.

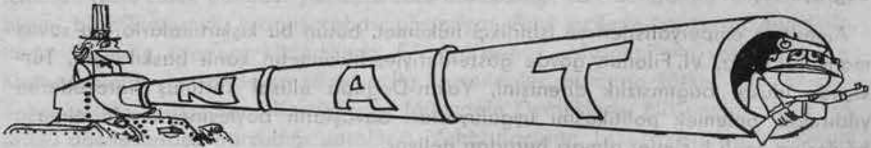
İşçi-gençlik elele. Ordu-gençlik elele. Bir değil, bin Vedat Demircioğlu da kurban verilse, bağımsız Türkiye savaşı devam edecektir.

VI. Filonun 1969 yılı içinde altı defa olacağı söylenen bu zorba «misafirliği»nin arkasında başka nedenler yatmaktadır. 1969 yılı genel seçimler yılıdır. Kurşunla ve faşist komandolarla halkın karşısına dikilen Amerikancı-işbirlikçi hükümet, artık geçen defaki gibi, oy harmanı kaldıramıyacaktır. Geçen yılın ara seçimleri bunu göstermiştir. Bu son olaylar ise, AP'nin tuzağına düşen esnafın, aydının, köylünün, pek çoklarının, özellikle işçilerin gözlerini açmıştır.

AP ve Demirel hükümeti, bu defa Mecliste üçte iki çoğunluğu sağlamak, bunu seçimlerle elde etmek şansını kaybettiklerini görüyorlar. Şimdiki parmak çoğunluğuyla, Meclise, «düzeni koruma» gibi faşist tasarılar dayatabilirler. 141–142 gibi faşist maddelerin daniskasını getirebilirler. Vurucu faşist komandoları daha da silâhlandırabilirler. Ama bütün bunların, ulusal bağımsızlık direnişini, geniş yığınların Ulusal Demokratik Cephe kurma savaşımlarını bastıracak, önliyecek nitelikte olmadığını Amerikalılar ve uydu hükümet görüyorlar. Onun için çıkar yolu, Turalların eliyle uygulanacak bir faşist tipi diktatorada görüyorlar.

Durum, politik ortam böyle bir gelişme gösteriyor. Yurtsever güçlerin, örgütlerin, karşıt partilerin önünde gittikçe keskinleşen bir savaş duruyor. Ve en başta gelen sorun: Birleşmek! Bütün anti-emperyalist güçlerin, örgütlerin Ulusal Demokratik Cephe'sini kurmak. Bu cephenin savaş programını, bir araya gelip, hazırlamak. Örgütlü, programlı savaşmak. Ve bu savaşta, en başta, bugünkü Amerikancı, elleri kanlı AP hükümetini milletin başından atmak. Halkçı, milletten yana; Nato'ları, ikili anlaşmaları, saldırı üslerini topraklarımızdan kaldıracak, Türk ordusunu Natodan kurtaracak, devlet mekanizmasını gericilerden, faşistlerden, Amerikancılardan temizliyecek bir hükümetin işbaşına gelmesini sağlamak. Tam bağımsız Türkiye bu yoldan kurulacaktır!

M. Derince

Kahrolsun Amerikan emperyalizmi! Amerikalı it, defol git!

İkinci 31 Mart ve komandolar

Temeli çürük, halka dayanmıyan, milletin çıkarlarını temsil etmiyen her hükümetin yaptığı gibi, AP hükümeti de – özellikle son zamanlarda – iktidarının devamı yollarını terör tedbirlerinde, Anayasa dışı kuruluşların beslenmesinde, en koyu gerici grupların, faşizm heveslilerinin örgütlenmesinde aramaya başladı. Birtakım ne idüğü belirsiz kişilerin toplandığı «Komünizmle Mücadele Dernekleri»ne yapılan olağanüstü maddi yardımlar, kara sakallı, yeşil bereli yobazların ocağı olan ve din kisvesine bürünen birtakım örgütlerin birbiri ardına türemesi, gerici basında açılan «cihad» kampanyalarının günden güne yoğunlaşması ve faşist özentili «üç hilâl» sembollü komando birliklerinin önce kurulmaları, sonra da her gün bir tarafa saldırmaya başlamaları hep AP iktidarının temellerinin sarsılmaya başladığı döneme raslamaktadır.

AP iktidarının bu yollara başvururken tekbaşına hareket etmediğini de hemen ekliyelim. Yine, halkın çıkarlarını değil, Amerikan emperyalizminin çıkarlarını temsil için iktidara getirilmiş kukla hükümetlerin bulunduğu bütün ülkelerde olduğu gibi, yurdumuzda da AP hükümetinin gericiliği, yobazlığı, komandoculuğu böylesine beslemesinin ardında Amerikan emperyalizminin parmağı bulunmaktadır.

İkinci 31 Marta kadar varan komando faaliyetlerinde Amerikan emperyalizminin parmağı da, AP hükümetinin efendileriyle ortaklaşa suçluluğu da, bu defa olanca çıplaklığıyla meydana çıkmış, Viyetnam kasabı Kommer'in yurdumuza neden ve ne görevle gönderildiğini ta başından söyliyen yurtseverlerin haklı olduğu bir kere daha anlaşılmış ve geniş halk yığınlarının kendilerine güveni pekleşmiştir.

Kommer'in yurdumuza elçi olarak gelmesiyle birdenbire azıtan komandocu baskınlar, özel kamplarda Hitler örneği talim gören faşist heveslilerinin yepyeni mali imkânlarla süratle örgütlenmeleri, gerici basının, «cihad» yaygaralarını açıktan açığa bir iç savaş, ölüm ve kan çağrılarına vardırması, sonunda Taksim Meydanındaki «Kanlı Pazar»ı yaratmış, ve «Kanlı Pazar» en korkunç katliâm günlerinden biri olarak yaşıyan tarihimize geçmiştir.

Yüzlerce kişinin yaralanması ve anti-emperyalist savaşlara katılan, Amerikan köleliğine karşı başkaldıran yurtseverlerimizden ikisinin ölümüyle sonuçlanan «Kanlı Pazar» saldırısı devrimcilerimizin en acı günlerinden biri olmuş, fakat halk yığınlarının çeşitli tabakalarına, çeşitli siyasi ve sosyal örgütlere asla unutamıyacakları bir acı ders günü olarak da yurdumuzun bağımsızlık mücadelesi tarihine geçmiştir. Bu ders, birinci plânda, yolunu birtürlü bulamıyanlara, devrimciler ile gericiler, yurt-

---

Sükan'ın polisi, Türk olduğunu unutma. Polis copu içimizdeki yurt sevgisini silemez!

---

severler ile vatan hainleri arasında bocalıyanlara, kendilerini bananeciliğe kaptırmış olanlara aittir. Bütün yurtseverlerin, bütün yurtsever örgüt ve kuruluşların, hep bir ağızdan, kanlı olayların tek sorumlusu olarak AP hükümetini ve onun efendisi Amerikan emperyalizmini suçlamaları, bu sallantılı ve ikircimli güçler ve kişiler önünde gerçekleri anlama yolunda muhakkak ki yeni ufuklar açmış, ve sömürenler ile sömürülenler, emperyalizm ile ezilen halklar arasındaki savaşta tarafsız kalınamayacağını onlara bir kez daha göstermiştir.

Şurası açıktır ki, Kommer'in gelmesiyle birlikte yukarda sözünü ettiğimiz komando faaliyetlerinin azıtması karşısında seslerini yükselten devrimcilere, yurtseverlere, sallantılı ve ikircimli dediğimiz diğer toplumsal kuvvetler de katılsaydı, olayların gidişi başka türlü olur, AP iktidarı elaltından katliâm düzenliyecek kadar cesaret bulamazdı.

«Kanlı Pazar»ın etkileri, kamuoyunda, en geniş halk yığınları arasında, şimdiyedek politikadan kaçınmış toplumsal örgütler saflarında öylesine büyük ve köklü olmuş, tüm halkın bu katliâmı tertipliyen ve uygulıyanlardan nefreti öylesine derinleşmiştir ki, faşist özentili Türkeş bile, kendi yetiştirmesi komandolarını bu katliâmı işliyenlerden ayırmaya, bunun suçu altından sıyrılmaya çalışmıştır. Ve yine AP iktidarının kendi milletvekillerinden bazıları bile görünür bir telâşla kendilerini iktidarın suçlarından ayrı tutma çabası içinde birbirleriyle yarışa koyulmuşlardır.

Biz burada devrimcilerin «Kanlı Pazar» dan sonraki ve o günkü tutumlarına değinmiyeceğiz. Çünkü devrimciler gidişin bu yönde olduğunu ta başındanberi söylemiş ve buna karşı canlarını da feda etmekten çekinmiyerek yiğitçe savaş vermişlerdir ve vermektedirler. «Kanlı Pazar», devrimcileri bir kez daha haklı çıkarmış ve işçi, öğrenci, aydın arasında günden güne gelişmekte olan dayanışma ve eylem birliğini, emperyalizme ve sömürüye karşı, Amerikan emperyalizmine ve yerli ortaklarına karşı savaşta dökülen işçi-öğrenci-aydın-esnaf-köylü kanlariyle perçinlemiştir.

Bugün onların sesi ve savaşlarına, içtenlikle haykırdıkları «Amerikan emperyalizmine paydos!», «Amerikan emperyalizmiyle yerli ortakları defolun!», «Bağımsız Türkiye!», «AP hükümeti istifa!», «Milli demokratik hükümet!» şiarlarına şimdiye kadar mücadele dışı kalmış olan diğer toplumsal güçlerin ve kişilerin de katılmış olmaları, verdikleri ölülerin acısını hiçbir zaman unutamıyacak, yaralılarının dökülen kanlarını daima hatırlıyacak olan devrimciler için, bu acı anılar içinde ümit kaynağı olmakta, onlara yepyeni, taptaze güç kazandırmaktadır.

Yurtseverlerimizin kanına giren yeşil bereli, kara sakallı cellâtları örgütliyenler, polisi copa ve bombaya davrandıranlar, «üç hilâl»li faşistlere bıçak çektirenler, hepsinin iplerini tutan ve onları yurtseverlere saldırtanlar komandocuların en hunharı

Geldikleri gibi gideceklerdir.

---

olan AP iktidarıdır, onun efendisi Amerikan emperyalizmidir. Bunu anlıyanlar, devrimcilerin savaşına canla-başla katılırlarsa, yeni 31 Martlar önlenir, dökülen kanların, verilen şehitlerin hesabı sorulur.

«Kanlı Pazar» günü Taksim Meydanında canlarını verenler ve dökülen nice yurtsever kanı, her yurtseverden bunu istiyor.

Zahide Duru

Teksif grevi bitti, savaş bitmedi

Teksif grevi, birbiri ardına on fabrikayı sardığı bir sırada, uzlaşmayla sona erdi. Grev daha da genişliyebilir, yurt ölçüsünde bir hareket olabilirdi. Zira grevci işçiler, Sümerbank'ın AP'li yöneticilerinin tehdit ve direnişleri karşısında, haklı savaşlarını kamuoyuna daha etkili bir şekilde duyurmak için büyük şehirlerimizde yürüyüşlere de hazırlanıyorlardı. Öte yandan, büyük şehirlerimizde için için kaynıyan, bağımsız Türkiye uğrunda giriştikleri savaşı türlü engellere ve polis terörüne göğüs gererek devam ettirmeye çalışan yurtsever gençlik, Sümerbank işçilerinin savaşını birbiri ardına gönderdikleri mesajlarla, yaptıkları açıklamalarla destekliyorlardı. İşçi-gençlik birliğinin, AP iktidarına karşı yeni olaylarda yine bütün gücüyle belirmesi, yığınları etkilemesi, elbette AP iktidarının işine gelmezdi. Çünkü işçi de, Sümerbank grevinde asıl amacı bir kere daha sırıtan AP iktidarının halk düşmanı siyasetine karşı savaşa kalkmıştı.

İşte böyle bir gelişme anında Türk-İş yöneticileri, AP yöneticileriyle anlaşma masasında uzlaşıverdiler. «Tâviz vermiyeceğiz» diyerek, işçiden fazla işçi görünmeye çalışan Türk-İş yöneticileri, bütün bu savaşı sadece yarım liralık bir zammın sağlan-

masıyla zafere ulaşmış gibi göstermekle aslında büyük bir tâviz vermişlerdir. Çünkü, 55 kuruşluk zammı Sümerbank işçileri grevinin tek amacı gibi öne sürmüşler, işçinin savaşının politik yönünü ortadan kaldırarak, kavgayı sadece ekonomik alanda tutmaya çalışmışlardır.

Şüphesiz, yarım liralık bir zam da Sümerbank işçilerinin bu savaşının kazanımlarından bir tanesidir. Ama buna karşılık, grev sırasında vurguncu özel sektörün bundan yararlanarak, elindeki stoklarını bir dereceye kadar erittiği de yine bir gerçektir. Anayasayı hiçe sayarak 178 bin yurttaşı lokavtla, yani açlıkla, işsizlikle tehdit eden AP'li Sümerbank yöneticileri, on gün direndikten sonra işçilerin zam isteklerini kabul etmekle, aslında maddi bakımdan işçi isteklerini karşılayabilecek, işletmenin yüz milyonun üstündeki yıllık kârının üçte birinden azı ile işçilerin zam isteğini yerine getirebilecek durumda olduklarını kendileri ispat etmişlerdir. O halde AP'nin Sümerbank yöneticileri, başta işçiye karşı direnmekle, bir yandan bir devlet kuruluşunu zarara sokmuşlar, öte yandan vurguncu özel sektöre bir kazanç fırsatı vermişlerdir. Bu bakımdan, AP'li yöneticilerin, Sümerbank işçilerinin mütevazı isteklerine karşı koymak ve onları greve itmekle, vurguncu özel sektör yararına hazırladığı bir komployu uyguladığını rahatlıkla söyliyebiliriz. Fakat bu komploların daha korkunçlarının beklenebileceğini de aynı keskinlikle söyliyebiliriz. Netekim, Demirel, grevin bitmesi dolayısiyle verdiği demeçte, «işçi bu kadar talepte bulunursa, devlet müesseseleri ayakta duramaz» diyerek bilinen plânından vazgeçmediğini yeniden hatırlatmıştır. Bu plân, devlet kuruluşlarını vurguncu özel sektöre devretme plânıdır. Bunun için, AP iktidarı, bir yandan grevleri bahane ederek devlet kuruluşlarının sözümona yıkıldığını öne sürüp, bunları özel sektöre devretmenin kapısını hazırlamaktadır. Öte yandan, yine grevleri bahane ederek, örneğin Sümerbank işçilerine vermek zorunda kaldığı üç-beş kuruş ücret zammının kat kat fazlasını yeni zamlar ve vergilerle geri almaya hazırlanmaktadır. Zaten 1969 bütçesinin getireceği zamlar ve vergiler, Sümerbank işçilerinin yarım liralık zammını daha şimdiden sıfıra indirmiştir.

Özetle söylersek, Sümerbank işçilerinin, zam isteklerinde direnerek bunu kabul ettirmeleri elbette bir başarıdır. Fakat AP iktidarının işçi düşmanı, halk düşmanı ve yurt düşmanı siyaseti yenilmedikçe, bu başarı, bir mevzi savaşını kazanmaktan başka bir anlam taşıyamaz. Onun için ancak AP iktidarının soygun, vurgun, baskı ve terör siyasetine, Sümerbank işçileri de dahil, bütün işçilerimiz, onlarla birlikte tüm yurtsever güçler son verdirebildiği zaman, işçi de zafere ulaşmış olacaktır.

Yaşar Üstel

Toprak reformu sorununa genel bir bakış:

Atalan, göllüce, Odabaşı köylerindeki olaylar

Son günlerde, köylerdeki sosyal ve ekonomik ilişkilerde, üzerinde durup düşünmeye değer bazı olaylar cereyan etti. İzmir'in Torbalı ilçesine bağlı Atalan ve Göllüce köylerinde topraksız ve fakir köylüler Adnan Menderes'in halası ve «Hanım Ağa» adıyla meşhur Mesude Evliyazade'nin binlerce dönüm tutan topraklarına kattığı Hazine arazisini işgal ettiler. Bu işgalden doğan meselelerinin çözümü ve Hazine topraklarının fakir köylüler arasında paylaşılmasını düzenlemek için de aralarında bir «Köylü Komitesi» kurdular.

Bu olayların yankıları daha dinmemişken, Konya'nın Yunak ilçesi Odabaşı köyünden gelen başka bir haber zihinleri kurcalamaya başladı. Mahallî idare, dağ köylerinden gelip Odabaşı'ya yerleşen kırk kadar aileye kırkar dönüm toprak ayırmıştı. Fakat bölgenin toprak beyleri, mahallî idarenin bu kararını değiştirmişler ve topraksız köylü ailelerine ayrılan araziyi gaspetmişlerdi. Bu durum karşısında Odabaşı köylüleri Ankaraya haklarını aramak üzere bir heyet göndermişlerdi. Bu heyet, darbesini yediği iktidar çevrelerine yanaşmamış, CHP'nin kapısını çalarak Genel Başkan İnönü ile bir görüşme yapmış ve bu partinin desteğini, hiç olmazsa destekleme taahhüdünü, elde etmişti.

*

Demirel iktidarının toprak konusundaki politikası, tarihsel ve sosyal çarkı geriye doğru çevirmek, toprak-çiftlik beylerini daha da kuvvetlendirmek, bu maksatla da, elde kalan Hazine topraklarını ve devlet kredilerini bu zümreye peşkeş çekmekte toplanıyor. Demirel hükümeti işbaşına gelince, bu maksada ulaşabilmek için Tapu ve Kadastro Kanunu'nda değişiklikler yapmış, toprak beylerine Hazine arazisini bir-iki şahitle tapulama imkânlarını sağlamıştır. Devlet kaynaklarından, büyük toprak sahiplerine ayrılan krediler 1968 yılı içinde 8 milyar lirayı bulmuştur. Bu yıl bu miktarın daha da fazla olacağı şüphesizdir.

Bu tutumun her şeyden evvel politik bir anlamı vardır. Bir yandan Amerikan tekelleri, bir yandan da işbirlikçi iktidar, dayandıkları gerici zümrelerden biri olan toprak beylerini ekonomik ve politik bakımlardan kuvvetlendirmek, böylece de Türkiyeyi sömürücü ve harpçı politikalarının Orta-Doğu dayanaklarından biri halinde uzun müddet ellerinde tutmak istemektedirler. Demirel hükümeti, bu politik tutumun sonucu olarak, toprak reformunu yapmıyacağını açık-seçik ilân etmekte, toprak beyleri zümresini daha da kuvvetlendirecek bir tarım reformunu plânlaştırmaktadır.

Ya istiklâl, ya ölüm!

Bu bakımdan, geniş köy emekçi yığınlarını topraklandıracak esaslı bir reform, yani toprak beylerinden araziyi karşılık vermeden alma ve fakir köylüye bedava dağıtma temellerine dayanan bir toprak reformu, halkımızın emperyalizme ve işbirlikçilere karşı uzun zamandanberi sürdürdüğü milli kurtuluş savaşının ayrılmaz kollarından biridir.

Toprak reformu, geniş köy emekçi yığınlarına, yığınsal gıda maddeleri ve sanayi için gerekli ham madde üretiminde büyük bir hamle sağlıyacağından, köy emekçilerinin satınalma gücünü bugünkü ile ölçüştürülemiyecek derecede artıracaktır. Bu durum geniş bir iç tüketim pazarının açılmasına yardım edeceğinden, sanayileşmenin temel taşlarından birini teşkil edecektir. Son zamanlarda CHP saflarında toplanmaya başlıyan milli burjuvazinin ve sanayi burjuvazisinin toprak reformunu istemesi bu perspektifi görmelerinden ötürüdür. Milli burjuvaziye ve sanayi burjuvazisine bağlı politik çevrelerin istediği toprak reformu, bu gibi imkânlarla sınırlı olarak Türkiyede kapitalist düzeninin devamını bazı reformlarla sağlama eğiliminin de bir sonucudur.

Bu böyle olmakla beraber, bu burjuvazinin şimdi ileri sürdüğü toprak reformu, onun bugünkü yapısında derin değişiklikler yapacak niteliktedir. Zira işbirlikçi dediğimiz kompradorlar ve bunların köydeki ayağı derebeyi-mütegallibe zümreleri, bir yandan emperyalizmin en sadık müttefikleri, bir yandan da Türkiyedeki demokratik gelişmenin en baş engeli olarak, politik, ekonomik ve hukuki varlıklarını kaybedeceklerdir.

Toprak reformunun, bir yandan da işçi sınıfının politik, ekonomik ve sosyal gücünü bugünkü ile kıyaslanmıyacak derecelerde artıracağına da şüphe yoktur. Bu durum, işçi sınıfı gibi, köy emekçilerinin, orta tabakalarının ve ilerici aydınların da politik durumunu kuvvetlendirecek, ve bu oranda da Türkiyede demokratik gelişme güçlenecektir. Esasen, bu gibi perspektifler açtığından ötürüdür ki, işbirlikçi iktidar toprak reformuna karşı bütün gücüyle direnmektedir.

Meselenin politik, ekonomik ve insani yönleri bu şekilde belirdikten sonra, Atalan ve Göllüce köylülerinin, Hanım Ağa'nın iç ettiği Hazine arazilerine el koymaları, şüphe yok ki, ileri bir hareket olarak belirmektedir. Fakat yine toprak reformunun politik, ekonomik ve insani yönleri bu hareketi daha geniş ve daha ileri perspektiflere doğru yönelmeye zorlamaktadır. Mesele yalnız Hazine topraklarını ağa-mütegallibe yağmasından kurtarmak değil, bizzat ağa, mütegallibe topraklarını bir toprak reformuna konu yapacak politikayı yürütmektir. Ancak böyle bir politikadır ki, bu her bakımdan aşırı gerici zümrenin varlığına son verecek ve köylü yığınlarının toprak reformu isteğini hayata geçirme imkânlarını sağlıyabilecektir. Hattâ, günün zorunluluklarından sıyrılarak denebilir ki, Hazine toprakları cumhuriyet devrinde kurulan devlet çiftlikleri tipi işletmelerin geliştirilmesi için çok elverişli bir zemin teşkil etmektedir.

Dahası var: Toprak reformu Türkiyenin kapitalist olmıyan gelişme yoluna doğru yönelmesinde de temelli bir rol oynıyacak niteliktedir. Toprak reformunun bu yönlerinden birinin ağır basması, onu başaracak kuvvetlerin politik ve sınıfsal durumuna sıkı sıkıya bağlıdır. Milli burjuvazi ve sanayi burjuvazisi dediğimiz sınıfın egemen-

liğinde başarılırsa, şüphe yok ki, toprak reformu kapitalizmin yeni ve reformcu şartlar altında devamını sağlamak hedefine yönelecektir. Hayır, işçi sınıfının ve sosyalist akımın egemenliğinde başarıldığı takdirde, toprak reformu Türkiyeyi kapitalist olmıyan gelişme yoluna yöneltme politikasında önemli bir rol oynıyabilecektir.

Fakat bugünkü şartlar altında her şeyden evvel toprak reformu fikri, ulusal, demokratik, anti-emperyalist ve reformcu bir hükümetin işbaşına geçmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu iktidar içinde, işçi sınıfının öz politik örgütleri, yani sosyalist akım kuvvetli olduğu oranda, toprak reformunun demokratik niteliği de artacaktır. Bu bakımdan, Konya'nın Odabaşı köylülerinin ve genellikle de fakir köylüleri yöneten güçlerin, bu gerçeği gözönünde tutarak, bugün sosyalist akımın toprak reformu konusunda söylediklerine kulak kabartmaları ve bunları ciddiyetle ele almaları, en az bu yönde bir eğilim, bizzat fakir köylü yığınlarının özledikleri gerçek toprak reformunun başarılmasını destekliyecek ve onu kuvvetlendirecektir.

A. Saydan

Tütünde yine işliyen sömürü mekanizması

Ege tütün piyasası uzun süren bir gecikmeden sonra 27 Ocak 1969 Pazartesi günü İzmirde açıldı. AP'li Gümrük ve Tekel Bakanı Menteşe, açış konuşmasında, beş milyona varan tütün ekicisi kitlesini her yıl fırsatçı tüccara, aracılara, yerli ve yabancı tekellere insafsızca soyduran iktidar adına bir sürü vaatte bulundu. Yani eski bakanın bilinen yalanlarının tümünü tekrarladı. Fakat değişmiyen tütün vurgununu her yıl kendi sırtında hisseden halkı, onbinlerce küçük üretici ailesini kandıramadı. Zaten kandırmasına da imkân yoktu. Zira iktidarın her yıl daha açık olarak uyguladığı tütün politikasının darbeleri altında ezilen milyonlarca küçük üretici, bu defa da perişan edileceğini biliyordu.

Netekim, Ege tütün piyasası açıldıktan sonra mahut sömürü mekanizması resmen işlemeye başladı. Yine, dostlar alış-verişte görsün kabilinden, piyasada birkaç gün boy gösteren Tekel eksperleri, evvelâ çoğu AP'li tütün ağalarının ellerindeki tütünleri baş fiyatla aldılar. Sonra çekiliverdiler. Meydan vurguncu tüccara kaldı. Ve tavanı 13 lira 75 kuruş ilân edilen fiyatlar 3–4 günde 3–4 liraya kadar düşürüldü.

Amerika, seni istemedik, istemiyoruz ve istemiyeceğiz. VI. Filo defol!

Bu zaten her yıl böyle olmuş ve olmaktadır. Piyasa resmen açılınca, sömürü mekanizması, randıman tesbiti ve ıskarta oyunuyla fayrap edilerek işletilmektedir. Bu soygunu ispat eden bazı istatistiklere başvuralım: Geçen yıl Tekel eksperleri 13 milyon kilo kaliteli tütünü haksız olarak ıskartaya çıkarmak suretiyle küçük üreticilere darbe indirmişlerdir. Büyük tüccar ise, bu tütünlerden, taş atıp da kolu yorulmadan, 116 milyon 743 bin lira vurmuştur... Yine geçen yıl, iktidarın uyguladığı fiyat politikası yüzünden, küçük üretici yığınları binbir güçlükle boğuşarak ürettikleri tütünü, maliyetinden 40–50 kuruş düşük bir fiyatla satmak zorunda kalmışlardır. Buna karşılık, 82 ihracatçı firma 2 milyar liraya yakın kâr sağlamıştır.

Böylece, bir avuç yerli ve yabancı ihracatçı, vurguncu tüccar ve gaddar tefeci, bugünkü aşırı sömürü düzeni ve işbirlikçi iktidar sayesinde milyonlarına milyonlar katıyorlar. Bu düzende üretici köylünün süregen yoksulluğu, gittikçe artan hayat pahalılığı ve ağır vergiler, iktidarın tutumu ve çıkardığı kanunlar bu soygun mekanizmasında üreticinin daha çok ezilmesini kolaylaştırıyor. Alınteri mahsulü tütünü uzun süre için depolayıp koruyabileceği elverişli yeri de olmıyan üretici, emeğinin ürünleri değerlendirilmediği ve hayat pahalılığı tahammül edilmez bir hal almakta devam ettiği içindir ki, bankaya, tefecilere ve diğer soygunculara gırtlağına kadar borçlu durumdadır. İşte bundan ötürü, sömürü mekanizmasının başındaki vurguncular, sadece bir telefon konuşmasiyle tütünden milyonlar sağlıyan sömürücüler, milyonlarca küçük üreticiye çullanıyorlar. Tütün fiyatlarının 2,5–3 liraya kadar düşmesi bunun açık bir örneğidir. Aylık geliri 250 lirayı zor bulan ekicinin yakasına tefecinin yapışması, bu çullanmanın genel bir yönüdür. AP iktidarı tütün ekicilerini soyguncu özelcilerin eline teslim etmekle yüzbinlerce üreticinin ezilmesini kolaylaştırıyor.

AP iktidarı, büyük burjuvazinin temsilcisi Odalar Birliği'nin tekliflerini ve Ortak Pazar dev tekellerinin isteklerini önplâna alarak bir de Tütün ve Tütün Tekeli Kanun Tasarısı hazırlattı. Ve Meclisteki parmak çoğunluğuyla, bu üretici ve devletçilik düşmanı tasarıyı kanunlaştırdı. Bu kanun şimdi Senato'ya gönderilmiş bulunuyor. Halkçı muhalefet milletvekilleri, daha önceki tenkitlerinde, bu tasarının tüccar koktuğunu, tütün ekim sahalarını daraltıcı ve vurguncu özel sektöre, bu arada yabancı tekellere bir de sigara fabrikaları kurma imkânları sağladığını, bunun milli çıkarlarımıza aykırı olduğunu belirtmişlerdi. Tasarının, yüzbinlerce tütün ekicisi ve işçisinin ıstırabını kat kat arttıracağını ve onları işlerinden edeceğini kamuoyu bu tenkitlerden öğrenmişti. Şiddetli muhalefete rağmen, Mecliste kabul edilen Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu'nun bütün maddeleri, iktidarın halka karşı, üretici yığınlarına karşı tutumunu ortaya koymuştur. Bu kanuna göre, üretici ekeceği alanları önceden bildirerek Tekelden izin alacaktır. Yüzbinlerce küçük ekici ailesinin geçimine darbe indiren bu madde, iktidarın üreticiyi yıldırma, ezme amacını ifade etmektedir. Bu maddeyle, aynı zamanda tütün ekim sahalarını ağaların, eşrafın ve Tekelin isteğine göre daraltma hedefi güdülmektedir. Yeni kanun, vurguncu özel sektöre ve yabancı tekellere, bir de sigara fabrikaları kurma ve sigara ihraç etme hakkı vermiştir. Yani

---

Öleceğiz, bağımsız Türkiye yolundan dönmiyeceğiz.

---

iktidar bu maddeyle Atatürkün devletçilik ilkelerine, milli sanayiimize ve önemli gelir kaynaklarımızdan birine ağır bir darbe indirmiştir.

Bütün bunlardan ötürü, Ege'de, Tekel Bakanının şahsında yuhalanan AP iktidarı, sömürü mekanizmasıyla, sömürü kanunuyla yetinmemektedir. İşbirlikçi iktidar, Akhisarda, halkın yüksek öğrenim gençliğiyle ortaklaşa düzenlediği Tütün mitingine eli sopalı, tabancalı, muştalı komandolarını saldırttı. İki tarafın da birçok yaralı verdiği korkunç bir kovalamacayı kışkırttı. Tütünde sömürü mekanizmasını bütün şiddetiyle işleten iktidar, işçi ve öğrencilerden sonra, üretici köylülere, tütün ekicilerine karşı komandocuları vasıtasıyla fiili baskı ve terör hareketlerine de girişiyor demektir. Emekçi yığınları, bu sömürü ve baskı mekanizmasına, bu soygun düzenine karşı bir direnişi arttırdıkları içindir ki, iktidarın terör hareketleri genişlemektedir. Fakat ezilen, sömürülen, tütünü pırasa ve ıspanaktan, hattâ sudan ucuza elinden alınan beş milyon üretici, AP iktidarını sadece yuhalamakla yetinmemektedir. Üretici yığınları, devrimci güçlerle işbirliği, güçbirliği yaparak iktidara karşı fiilen direnmekte ve onu işbaşından uzaklaştırma, kendi kaderinin ve yurdunun efendisi olma yollarını da aramaktadır. Her yıl gittikçe daha çok perişan edilen tütün üreticileri, diğer milyonlarca küçük ve orta halli üretici gibi, önümüzdeki genel seçimlerde AP iktidarına oy vermemek kararına varmaktadırlar.

M. Çakıcı

Randevu limanı

Emperyalizmin, yeni-sömürgeciliğin, Uzak Asya, Güney Amerika, Pasifik deniz ve ticaret yolları üzerinde, bu kıtalara politik, ekonomik ve askeri nüfuzu ile giriş-çıkış kapıları olarak kullanageldiği bazı kavşak limanları var: Şanghay, Singapur, Saygon, Manillâ, Hongkong, Cebelüttarık, Lizbon, Rio gibi . . . Bu limanlarda balık ve yosun kokuları parfüm kokularına karışır. Bu limanlarda genellikle büyük kontrastlar yarışır: Çekçek'ler ve Rikşa'lar ile dört tekerlekli lüks otellerden farksız Kadillâklar . . . İpek hışıltılı bir ihtişam ile nasır topuklu bir sefalet . . . Pırlanta ve yakut irisi ile fasulye tanesi . . . Gökdelenler ile yerdelen balıkçı kulübeleri . . . Bu limanlar, ruletli kumar, dolarlı fuhuş, afyon, beyaz zehir ve mücevher kaçakçılığı kavşaklarıdır.

Emperyalizm ve sömürgecilik, ötedenberi işte bu kavşaklarda serili ihanet döşeklerinde milli bağımsızlıkların ve milli onurun ırzına geçer.

Vaktiyle, Sevr Antlaşması ile eli-kolu bağlanmış işgal İstanbuluna da, son padişahlık tarafından, İttihatçılar ve Anadolu mütegallibesi tarafından, emperyalist yedi

düvelin önünde, onlara onurumuzun da peşkeş çekildiği ihanet yatağı serilmişti. Türk milleti, milli bağımsızlığı, egemenliği ile beraber, ırzının eteğini de emperyalizmin elinden kurtararak, bu döşeği, Osmanlı ihanetinin defteriyle beraber dürüp kaldırmıştı.

Amma «ateşi ve ihaneti gören» İstanbul, ihanetin bugünlerde sonuncusunu görmekte, onun harim-i ismetinde aynı döşek emperyalizme tekrar serilmektedir. Yani İstanbul da, bir daha, emperyalizmin o balık, yosun ve parfüm kokan, kumar, fuhuş, afyon ve mücevher kaçakçılığı limanlarından birine benzetilmek istenmektedir.

Netekim, çirkin Amerikalı-Coni, 10 Şubat günü Dolmabahçe önünde demirliyebileceğini bilerek, örneğin bir Nüyorkta, bir Pariste, bir Maltada, bir Napolide, bir Hamburgda bulunan eşine, metresine, sevgilisine İstanbulda randevu vermiştir. Onlar da uçaklar dolusu üşüşüp gelmişlerdir. Coniler Dolmabahçeden sivil olarak karaya çıkmış ve Süleyman-Sükan SS beylerin toplum polisinin himaye ve gölgesinde bu sevgilileriyle sarmaşdolaş olmuşlardır.

Ve iki cihanın kavşağındaki «başımızın belâsı ve canımızın içi» İstanbul, Divan şairinin «her sengine yekpâre Acem mülkünü feda ettiği» şehir, öfkeli koca Fikret'in «bin kocadan arda kalan bilmem neyi bâkir» diyerek kahırlandığı şehir, ve koca Nazım'ın «bacımınkiler gibi gökgözlü şehrim, İstanbulum» diye seslendiği şehir, bugün yine onun deyimiyle, «denizkıyısına oturmuştur, açtır, hastadır, öfkelidir ve limana giren Amerikan zırhlılarına kaşaltından bakmaktadır». Ve o zırhlılar da, İstanbula, «efendisi imiş, patronu imiş, sahibi imiş gibi bakmaktadırlar».

Rıhtımdaki manzara, sarmaşdolaş randevu manzarası, çok bir ibret alınacak haldir! Dünyanın dört bir köşesinden uçaklarla gelmiş olan hanım eşler ve onların dışında kalan milletlerarası profesyonel dolar sevgilileri, Altıncı Filo'dan karaya çıkan beş bine yakın Coni için yeterli değillerdir. Ve onların eksiği, bizim en lüks otellerdeki, genelevlerdeki ve birleşme evlerindeki dolar sersemi nice hanımcıklar, çoğu etini satmanın hazin burkuluşu içinde olan hanımcıklar tarafından tamamlanmaktadır. Ve oraların kapısında da, bu birleşmelerin rezil rahatlığına ve yorgunluğuna yine SS beylerin toplum polisi bekçilik etmektedir.

Ve böylece, Demirellerin, Vali Poyrazların, Sükan polisinin döşek serdiği İstanbula, Amerikalı şapkasını asarak girerken, daha düne kadar Fatih'in bir gazinosunda «iman ve islâm» konferansları çeken Şule Yüksel hanımdan, AP milletvekili Gedik ve Gürsoy hanımlardan, GP milletvekili Zennube'lerden, DP'den miras ve de dalına kabağına havlu asılmış Süzan hanımlardan, süslü Nerminlerden ses seda çıkmamaktadır.

Ve rıhtımda diz çökmüş, iki gözü iki çeşme, ama yumrukları sıkılı İstanbulun mavi kubbesinde, bu kaskatı sükûta rağmen, yankıları hiç kesilmiyen ve kesilmiyecek olan bazı sesler çınlamaktadır:

Amerikan iti toprağımızda havlıyamaz. Rezil Coni, bir daha gelme!

— «Bu zırhlılar geldikleri gibi giderler!» (Bu ses, 1918 de küçük bir vapurla Halep'ten gelişinde, işgal zırhlılarının taretleri altından İstanbul limanına girerken, dişlerini gıcırdatarak konuşan Atatürk'ündür.)

— «Kanlı Sultanların rezil âkibeti ulutulmasın!» (Bu ses, son padişahın İstanbul limanından son İngiliz torpitosuna binerek kaçtığına işaret eden TKP kurucusu Mustafa Suphi'nindir.)

— «Gohome! Amerikalı it, defol git! 10 Şubattaki birinci randevun, İstanbul limanında 1969'da bir daha tekrarlanmıyacaktır. Buna and içiyoruz!» (Bu ses, yurtsever işçisi, genci, aydını ve askeriyle, bugün Amerikan Altıncı Filosunu, bu dâvetsiz misafirleri dâvet edenlerle beraber lânetliyen, protesto eden zinde güçlerindir.)

O. Irgatgil

Politik mizah:

Kommer'e açık mektup

CIA'da 12 yıl çalıştığınızı ve Viyetnam'da da «pasifikasyon» hareketini idare ettiğinizi öğrenmiş bulunuyoruz. Artık bize kül yutturamazsınız! Siz yüzde yüz değil, ikiyüzde ikiyüz, üçyüzde üçyüz, beşyüzde beşyüz CIA ajanısınız!

Lâkin, sorması ayıp ama, siz ne diye bizim memlekete geldiniz? Öyle ya... Temsil ettiğiniz kuvvetin en büyük ideali, fakir ve geri kalmış ülkelerin sol cephesinde ikilik yaratmaktır.

Eee, bizim sol cephenin hali malûm: İki kişi bir araya gelmiş, amma üçe bölünmüş halde... Yani sizin parçalama çabanıza lüzum yok.

Yine temsil ettiğiniz kuvvetin en büyük ideallerinden biri, memlekette huzursuzluk yaratıp, halka «bu böyle yürümüyor» dedirterek, Atina misali bir diktayı gökten zembille indirmektir...

Hamdolsun, bunun için de taş atıp kolunuzu yormaya, tatlı canınızı üzmeye lüzum yok. Huzursuzluk dediniz mi, o da bizde ziyadesiyle mevcuttur. Çünkü, ipin ucu kimin elinde, malûm...

Şimdi kalıyor, bizim gibi memleketlerde çıt olsa haber alacağınız, pıt olsa haber salacağınız bir teşkilât kurmak. «Barış gönüllüleri» dediniz. Siz tezgâhlamadan, hükümetçe müracaat edip yüzlercesini bağrımıza bastık. Yardım heyeti, dediniz. Milli savunmamızın kapılarını ardına kadar açtık. Müşavir dediniz. Bakanlıklarımızda bile oda verdik. Arada bir Tunçkanat tarafından enselenmezse, vatandaşlarımızla aranızda raporlar da gelip gittiğine göre, daha ne yapabiliriz sanki?

Haa, bir şeyi az daha atlıyorduk: Temsil ettiğiniz kuvvetin yine en büyük ideallerinden biri, bizim gibi geri kalmış, fakir ülkeleri iktisaden ele geçirmektir.

Ekmek Mushaf çarpsın, bu konuda da bir hatamız olmadı, Bay Komer. Bakın, bakırımızı siz alırsınız. Kromumuzu siz alırsınız. Barajımızı siz yaparsınız. Demir-Çelik tesisimizi siz kurarsınız. Kazârâ bir şey satmaya kalksak, sizden habersiz satamaz; bir şey almaya kalksak, sizden habersiz alamayız. Ayrıca, evlâtlarımız sizin sütünüzle beslenir. Ordumuz sizin eskilerinizi kullanır. Yurdumuz da sizin yardımınızla kalkınır...

Hem biz bu kadarla da kalmadık. Tuttuk memleketin milyonlarca metrekare toprağını da sizlere tahsis ettik... Bunu ne diye yaptık? Sırf sizler yorulmıyasınız diye....

Şimdi söyleyin bakalım Bay Komer, kaldı mı yapacağınız bir iş artık? Ha, söyleyin, kaldı mı? Hangi gün bir sözünüzü iki ettik? Ya da hangi gün bir dediğinizi yapmadık? Anlıyalım yani, bütün bunlardan sonra bir CIA ajanının gönderilmesi bizlere itimatsızlık demek değildir de nedir? Ha nedir?...

«Go Home» birader. Başımızdakileri ajandan saymıyor musunuz, nedir? Vallahi bunu hakaret sayarız.

K. B.

*

Dokuz ışık

Her parti sandıktan fırlamaz a! Bunun, şu CKMP gibi, «Kara gömlelikler iktidarı»nın, yani faşizmin, faşizme özentinin kasığından fırlamış olanları da var.

Eh, faşizm böyle bir parti doğurur da, başbuğu «Kıbrıs gönüllüsü» Türkeş beg olan öyle bir parti, 1933–43 Nazi hunharlığı özentileriyle şiştiği sancılar içinde, Vaşington'lu pasifikasyon uzmanı Kommer gibi ebelerin ihtimamı altında, Karşılıklı Paralar Fonu'ndan beslene-süslene ve de Demirel iktidarının tuttuğu dokuz ışık altında ne doğurur? Nurtopu mu doğurur sana? Doğursa doğursa, işte böyle Rencırler'e özenen, babasını-anasını kesmeye, kardeş doğramaya hazır komandolar doğurur.

Evet, yaşasın cumhuriyet, ne mutlu Türküm diyene, bizde de, vaktiyle Hitlerin insan ve kültür yakan ruhsuz ve yüreksiz kasap alayı özentisiyle, onlardan hiç de aşağı kalmıyacağı daha ilk «üv-veee» bağırtılarından anlaşılan, «olacak çocuk» olduğu ilk baskınlarda ettiklerinden belli olan bir komando, bir komandoculuk doğmuştur! Yeşşeee!... Analı-babalı büyüsün. Ey Türk, gayrık alış, dalaş, döğün....

Bakın hele, dünyada sekiz hârika var derler ya, dokuzuncusu bu, yani şu bizde doğan komando-komandoculuk! Efendim, CKMP-nin, Türkeş beg'in, Çoban Sülü Demirel'in, anasından sırmalı-apoletli doğmuş operet generali Tural'ın, Çankaya keklik ve bıldırcın ferması gumandarı Sunay Paşanın ve de Viyetnamdaki pasifikasyon kasaplığı ile mâruf, kıdemli CIA ajanı Kommer'in müşterek gayretleri ve de ıkınmalariyle dünyaya getirdikleri bu Türk modeli komando nevzadı, yani komandoculuk bebesi cidden bir hârika bebektir.

İşte efendim, Örtülü Ödenek emziğini tutuşturmuşlar ağzına. Dolar höllüğünü bağlamışlar apışına. Başçağızında ipek tekkesi. Tekkenin alınlığında tâlik yazıyla ve de

Konya Müftüsü Tahir efendinin kaleminden çıkma bir «maşallah» yazılı. Maşallah da maşallah, tüh, tüh, Allah Vaşingtonlu ve Bon'lu sahiplerine bağışlasın, Natoya bağışlasın! Bu maşallahlı «hârika», madem otuz iki dişiyle birden doğmuş, gayrık bir yaşına varmadan hatim indirir, iki yaşında Türkeş beg bunu bir kır ata bindirir, üçünde kılıç kuşanır, dördünde Ergenekon'u ezberler, beşinde, efendime söyleyim, hârika çocuk ya, bülûğa erer ve basar nârayı: Heyeheyyt, yastıklar minderler, Hamido benim yanımda kaç para eder? Bana faşizmin kasığından fırlama komando derler! Emret ki, yüksek okul, öğrenci yurdu, devrimci dernek ve işçi toplantısı basayım. Emret ki, boynuzlarımla Sovyetleri süseyim. Emret ki, Kıbrısa varıp «kasaba papazı»nı asayım. Emret ki, Endonezyadaki gibi yüzbinleri keseyim... Vay anam vay, Ergenekondan aldım sazımı, Hitler yazdı âmâlimi-yazımı, Turan'dan tutturdum âvâzımı, Hacı Bayram Camiinde beş dolara kıldım şahlanış namâzımı!... Ne demekmiş bağımsızlık? Ne demekmiş bağımlılık? «İpimiz Vaşingtonun elinde« lâfı da ne demekmiş? Biz, komando olaraktan, ipsizliğe ve ipsizlere karşıyız... Ne demekmiş millî petrol? Ver petrolümüzü Amerikalıya, o çıkarsın ki, kalkınmamıza ışık tutsun... Biz ışıklıyız. Biz ışıkçıyız. Biz ışığın kendisiyiz. Biz hârikanın dokuzuncusuyuz. Bizim ışığımız dokuz. Çıra ışığı, mum ışığı sanma. Kandil ışığına, gaz lâmbası ışığına, lüküs ışığına, hattâ elentirik ışığına da tokuz. Işığımız dokuz. Fener değil bu ışık. Galatasaray hiç değil... Neon ışığı mı? Değil. Floresan mı? O da değil. Ay ışığı mı, diyeceksiniz. Ne gezer. Güneş ışığı mı? Aman efendim, bizim ışığımızın yanında güneş ışığı kaç para eder? Bizim ışığımız, öyle bir trafik ışığı ki, ne kırmızı, ne yeşil, ne sarı... Bizim trafik ışığımız, ne ileri yol verir, ne sola. Varsa yoksa, sağdan çark, geriye doğru düş yola! İstikameeeet şeriat, hilâfet, adâvet, ihanet, rezalet, cinayet!...»

Ve efendim, dokuz ışığı birden Türkiye üstüne çöken karanlığa vurmuş, dokuz ışığının dokuzu da kara olan bu komando nevzadı, analı-babalı büyüsün dedik a, ebeleri başucunda, böylece şımardıkça şımarıyor, kostaklanıyor. Konya Müftüsü Tahir efendi de bu hârika nevzadın omuzuna bir de hârika bir nazarlık takmış ki, deme gitsin! Nazarlığın içinde birez yılan pisliği, horozun incik kemiği, bir çift terlik mahmuzu ve üzerinde de birtek ve de altından gamalı-haç alâmet-i farikası...

Ve Türkeş beg bu nevzadın başucunda, yanında refikası; Demirel başucunda, yanında refikası; Sükan başucunda, yanında refikası, hep birden pışpışlıyorlar bebeği. Bebeğin ağzında, dedik a, Örtülü Ödenek emziği...

Ve istemez misiniz efendim, bir ara çekiverdiler emziği. Seninki, yani hârika bebek bir çığlık kopardı, amma öyle üveee-müveee değil, değil ıngaa-mıngaa, basbaya bastı nârayı:

— Parraaa, parraaa, parraaaaa!...

Zaparta

ŞİİR KÖŞESİ

16 Şubat 1969 – Kanlı Pazar'ın
işçi ve aydın şehitlerine:

Şehit işçi Duran'a

Duran komuşlar adını
yaşını doldurmadan ölmiyesin diye
ve sen durdun yaşadın
kendi beşiğini kendin sallıyarak tay durdun.
Sırtında bir bazlama torbası
ve elinde değnekle
bir zabın keçiyi güde güde büyüdün.
Yedi yaşında okula gittiğin gün
giydin ilk pantolonu
ve on beşinde çıktın gurbete
orda giydin şehir işi ilk pabucu
ve ogün bugün çalışırsın fabrikada
«rubaların en şanlısı işçi tulumu»nun içinde
boğaz tokluğuna kan terliyerek burcu burcu.

Anan duran koymuştu adını ya
sen değildin baş eğerek durucu
anayurdu düşman kesip almışken
ve istiklâl alıp satarken haramiler
yetim hakkını da çalarken patron
bay ve bayan ağa
ve çocuk mamasını meze ederken
dolar sarhoşları
yağma sofrasında
sen yürüdün
bir yiğit bir aydınlık bir özgür
sesin gohom üzre yurtça ulusça büyür.

Bir deden vardı senin de
ve belki pehlivan
sözgelişi bir yumrukta yıkardı koca mandayı
sen dedenden de yiğitsin Duran
topuz yumruğunla tuz-buz ettin sen
tek fişek yakmadan yurda dalmış bir işgalci mandayı.

Ondokuz yaşındaydın
yürüdün 1919 ülküsüyle
yürüdün bir ulusal koroda
«felek benim nem ala» türküsüyle
nem ala zincirlerimden başka felek?
Ala dedin isterse doymadığım gençliğimi
koya benim ateşimi ala külümü
kefen-mefen istemez
soymayın sırtımdan sırsıklam kan mavi tulumu
demir alıp gitsin de düşman hele
kan sularımızdan
gözyaşı sularımızdan
soralım zalimlerden ettikleri bunca zulumu.

Sordun benim er doğan Erdoğanım
ve sorarken er gibi döğüşerek ölenim
açık giden gözlerinin içi gülenim
şehidin yastık ister sol yanı bizim türküde
ve sağ yanı sevdiğini
sen sağında Turan Emeksiz
ve solunda Vedat'la
ölmezliğe gömülenim.

18 Şubat, 1969

F. E.

*

Taksim meydanındaki ölü

Vardım baktım Taksim Meydanına
sen yoktun cesedin yok Ali Turgut
asfalt üzre kanın var
betonda böylesi açmamıştır daha gülün
Köroğluca çevre doldurup ıslatmış şalvar
gölcüklenmiş de kanın çizilmiş çevresi tebeşirle
ve yürür bir ucundan bir damar çizi
kanal ızgarasına doğru
bu çizi her namuslu Türk yürekte bir ince sızı.

Diyorlar ki olanlar oldu
bir yanda kemik et

karşısında toplum polisi ve cop
bir yanda özgür düşünce
karşısında kara komando yumruk sopa bıçak
yer bakır gök demir yoktu medet
demek yürüyüp gelmiş de 1930'lardan
ve komandocu olmuş da yobaz Mehdi Derviş Mehmet
tekbirli ustrayla Kubilây kesiyor hâlâ alçak.

Evet Kubilây'ın boynundan
ve Derviş Mehmedin ağzını dayayıp da
kan içtiği yaradan
ustra kestiğinden şorladı ilk kan
aktı sonra altmış Nisanında Emeksiz'in damarından
sonra Zonguldakta kurşunlandı Memet Çavdar
sonra bıldır ezildi copla Demircioğlunun kafatası
ne Menemen ne Beyazıt ne Taksim
kurtuluş alanı bunun burası
ve bu kanlarla çiziliyor yeni Türkiyenin haritası.

Vardım baktım Taksim Meydanına
sen yoktun cesedin yok Ali Turgut
gölcüklenmiş asfaltta kanın ve yürümüş bir çizi
çizi değil Sakaryanın bir kolu
ve gösterir bence kalan sağlara
ikinci Sakarya yönünde yolu.

Öldüğüne inanmıyorum Ali Turgut
benim halkça ışıl ışıl aydınım
bir can verdin ya sen Elif kızı öksüz koyarak
Türkiye şimdi bin canla daha diri
beni iyimser eden işte bu umut
sen 69'da verdiğimiz Kubilâylardan biri
canım ciğerim yiğidim Ali Turgut.

22 Şubat, 1969

F. E.

BU SAYFA SİZİN

Bu zamlar bizi öldürür ama, hükümeti yaşatır mı?

Başbakan Demirel bütçenin bu yıl da açık verdiğini ve bu açığın çeşitli yollarla kapatılacağını beyanla, vatandaşlara yüreğinizi serin tutun demek istiyor. Peki ama, nasıl kapatılacak bu bütçe açığı? Ya zamlarla, ya vergilerle. Bu vergilerin bu zamların alınacağı vatandaşların ne halde bulunduğunu acaba biliyorlar mı? İşte meselâ bir fabrika işçisi olan ben. Ayda 300 lira kazanırım. Aldığım paranın 150 lirasını ev kirasına vermek zorundayım. Geriye kalan 150 lira ile şu günün şartlarında Türkiyede yaşamak imkânı var mıdır, yok mudur, bunu Başbakanın açıklamasını bekleriz. Yarı aç yarı tok gezen, çoğu kere ayağına giyecek pantolonu veya ayakkabısı olmadığı için çocuklarını okula bile gönderemiyen insanların bulunduğu bir memlekette, bir de zam, bir de vergi gelirse, ölünmez de ne yapılır? Aldığımız ücretlere tek kuruş zam verilmezken, biz bu yükü nasıl kaldırırız? İşsizlik, pahalılık yaratmak, sonra da bu bütçe açığının kapatılması lâzım diyerek vatandaşın kuru ekmeğine bile el uzatmak devlet idare etmek midir?

Ahmet Yaman, Sağmalcılar – *İstanbul*

*

Sizden sonra tufan ha?

Her akşam evde bir gıda maddesinin fiyatının arttığını işitmekten bıktık. Bu derece ilgisizlik, kalkınmak istiyen bir milletin idarecilerine yakışmaz. Başkentte bir teşekkül 375 kuruştan sattığı pirincin kese kâğıdı üzerindeki fiyatını sildi, yerine 425 kuruş yazdı. İkisi de okunuyor. Bu gidişle gençlik çöker, hastaneler adam almaz, mezarlıklarda yer bulunmaz. Ama sizin umurunuzda mı? Parlâmentoda yeriniz nasılsa hazır. Faaliyete gelince, tâyinler, seçim kanununu değiştirmeler vesaire ile meşgulsünüz. Bilseniz, millet bu meşguliyetiniz için sizi ne kadar «takdir» ediyor. Hay Allah razı olsun, iktidar dediğiniz, millet sefalet içindeyken işte böyle çalışır, diye sizlere dua ediyor.

Devam, devam! Ağababalarınız da böyle şikâyetlere kulak asmadan yürüdüler ve – bilirsiniz – kendilerine en çok güvendikleri kertede, iki saatin içinde yuvarlanıp gittiler.

Hikmet Asıl, Y. Mahalle – *Ankara*

*

Sosyal Sigorta prim alıyor, amma hastaya bakmıyor:

Tekirdağ Sosyal Sigortalar Kurumu'nun anlaşmalı doltoruna, 100 kilometre mesafeden sigortalı bir işçi olarak muayeneye gittim. Kendisine hasta olduğumu söyledim. Bana, «her ilçeden gelecek olanlara bakacak olursak, vay kurumun haline» dedi ve kapı dışarı etti. Ben de borca girerek başka doktorlara tedavimi yaptırdım.

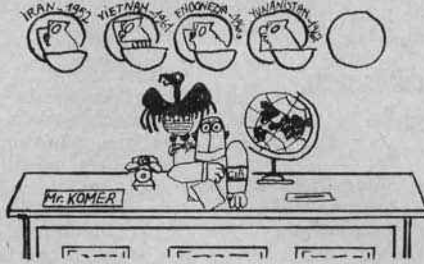
Sigortaya, ücretimden ayda 51 lira kesilmektedir. Bu kadar zaman kesilen bu paraları biriktirmiş olsaydım, istediğim doktora, istediğim zaman muayene olurdum, üstelik de param artardı. Bu durum karşısında Sosyal Sigortadan istifademiz nasıl mümkün olur?

Ulutulmasın ki, bunun adı «sosyal» sigorta, «keyfi» sigorta değil. Emekçinin sigortası kendi sahibine bakmazsa, çekiver o «kurum»un da, o «kurumlu» doktorunun da kuyruğunu!

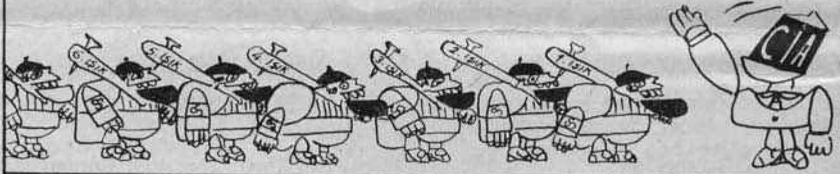
Mustafa Gökkaya – Şarköy

Onlar...

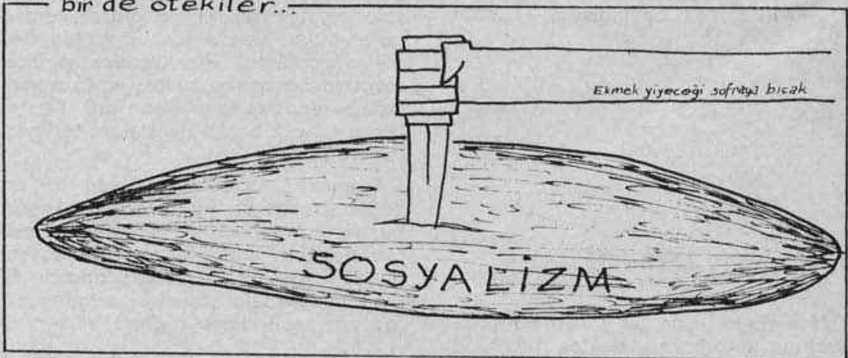
"Şu başında durmuşuz..."

bir de ötekiler...

Fiyatı 50 kuruş